

Universitatea de Stat "Alec Russo"
Facultatea de Stiinte ale Educatiei, Psihologie si Arte
Catedra de psihologie

Aprobat
La ședinta Catedrei de Psihologie
din: 27.10.2015
proces verbal nr:2
Șefa catedrei : Silvia Briceag, conf. univ., dr.
Recenzent: L. Secieru, lect. superior., dr.
la Consiliul Facultății
SEPA
din: 08.12.2015
procesul verbal nr: 3

CURRICULUM
Cursul universitar
Victimologie

Informații despre titularul de curs:

Nume: Mihail Șleahtițchi

Titlu științific : conferentiar universitar, doctor in psihologie, doctor în pedagogie

Informații de contact:e-mail : mihaisleahtitchi@yahoo.com

Orar consultații: Vineri, 15.50 – 17.00

Bălți, 2015

Universitatea de Stat "Alec Russo" din Balți		Denumire unității de curs	
Facultatea	<i>Științe ale educației, psihologie și arte</i>	Victimologie	
Catedra	<i>Psihologie</i>		
Domeniul general de studiu	32 Științe sociale	Categoria disciplinei (F/G/U/S/M²): <i>F</i>	Semestrul (1-8): <i>3</i>
Tipul programului	Program de profesionalizare		
Denumirea programului (specializarea)	<i>Psihologie judiciara</i>	Tipul unității de curs (O/A/L³): <i>O</i>	

I. Structură disciplină

Număr de ore/săptămână				Credite	Total ore/ Semestru ⁴	Total ore de activitate individuală ⁵	Forma de evaluare (C/Exs/Exo/Eec/T) ⁶	Limba de predare
Curs	Sem.	Lab.	Proiect					
<i>2</i>	<i>3</i>	-	-	5	40	110	<i>Exo</i>	<i>Româna</i>

II. Personal didactic

	Gradul didactic	Titlul științific	Prenumele și numele	Încadrarea (titular/cumul)
<i>Curs</i>	<i>conf. univ.</i>	<i>dr.</i>	<i>Mihail Șleahțișchi</i>	<i>titular</i>
<i>Seminar</i>	<i>conf. univ.</i>	<i>dr.</i>	<i>Mihail Șleahțișchi</i>	<i>titular</i>

III. Precondiții de accesare a disciplinei (se menționează disciplinele care trebuie studiate anterior)

Cunostinte si competente din domeniile: *psihologie generală, psihologie diferențială, psihologia vârstelor, psihologie socială, psihologie judiciară, psihologia gender, psihopatologie, sociologia crimei și criminalității, criminologie și criminalistică*

IV. Obiectivele disciplinei (maximum 10 rânduri, în corelare cu obiectivele și misiunea specializării, exprimate prin deprinderi, aptitudini și competențe)

Disciplina oferă posibilitatea cunoașterii și utilizării adecvate a noțiunilor și conceptelor care explică entitatea, multiaspectualitatea, etiologia și consecințele fenomenului de victimizare. La fel, ea creează condițiile necesare elaborării și puneri în aplicare a strategiilor de protecție contra victimizării

V. Tematica disciplinei

Curs	Noțiunile de <i>victimă</i> și <i>victimologie</i> . Istoria apariției <i>victimologiei</i> . Primele studii științifice din domeniul <i>victimologiei</i> . Evoluția gândirii <i>victimologice</i> . Tipologia în <i>victimologie</i> : principii, criterii, dificultăți. Tipologiile <i>victimale</i> (formulele lui A. Karmen, E. A. Fattah, L.L. Lamborn și S. F. Sheley, H. von Hentig și St.
-------------	--

	<p><i>Schafer</i>).Acțiunile de victimizare și particularitățile lor specifice. Autovictimizarea: aspect noțional și identificațional.Principalele categorii de suicid.Sentimentele suicidare și clasificarea lor. Protecția contra victimizării – o temă de actualitate.Măsurile de <i>protecție socială</i> contra victimizării.Măsurile de <i>autoprotecție</i> contra victimizării. Victimologia și ponderea ei în identificarea infractorilor și profilaxia infracționalității.</p>
Seminar	<p>Conceptele de <i>victimă activantă</i> și <i>receptivitate victimală</i>.Rata victimizării: semnificații, impact, calculație.<i>Indexul de vulnerabilitate victimală</i> și ponderea lui în prezicerea riscului de victimizare. Rolul tipologiilor victimale în identificarea infractorilor și prevenirea acțiunilor cu caracter infracțional. Victimizarea femeii. Victimizarea copilului.Victimizarea persoanelor în vârstă. Etiologia acțiunii suicidare (platforma psihiatrică; platforma sociologică a lui <i>E. Durkheim</i>;platforma trifactorială a lui <i>A.Henry</i> și <i>J.Short</i>;platforma <i>integrării statutului</i> a lui <i>J.Gibbs</i> și <i>W. Martin</i>; platforma <i>înțelesurilor suicidare</i> a lui <i>J. Douglas</i>;teoria procesului suicidar a lui <i>J. Jacobs</i>). Măsurile de <i>protecție socială</i> contra victimizării.Măsurile de <i>autoprotecție</i> contra victimizării. Victimologia și ponderea ei în identificarea infractorilor și profilaxia infracționalității.</p>

VI. Bibliografie minimală obligatorie:

- *Butoi T.* Victimologie. – București: Editura *Phobos*, 2009.
- *Butoi T.* Victimologie și psihologie victimală. – București: Editura *Penguin Book*, 2008.
- *Hotca M.A.* Protecția victimelor. Elemente de victimologie. – București: Editura *C.H. Beck*, 2006.
- *Квашиц В.Е.* Основы виктимологии. - Москва: Издательство *Прогресс*,1999.

VII. Metode didactice folosite

Curs: *expunerea, dezbaterea, comparația, interpretarea statistică, intervenția analitico-sintetică, problematizarea, prezentarea grafică, demersul euristic dirijat ;*

Seminar: *dezbaterea, focus-group-ul, tehnica dosarului academic, studiul de caz, testarea docimologică, rezolvarea de probleme/exerciții.*

VIII. Evaluare:

Pre-condiții	<i>Eefectuarea tuturor activităților in cadrul orelor seminare. Elaborarea programelor de consiliere individuala si de grup</i>	
	Modalități și mijloace de evaluare	Procent din nota finală
<i>Evaluare finală:</i>	<i>Examen oral</i>	40%
<i>Evaluare curentă</i>	<i>Seminar</i>	60%
	<i>Teza de an</i>	

Data avizării,

1.Repartizarea orelor conform planului de studii

Denumirea disciplinei/specialitatea			Victimologie					
Forma de invatamint	sem	Nr. credite	Total ore		Ore prelegeri	Ore seminare	Ore laborator	Forma evaluare
			auditoriale	St.ind.dir.				
<i>Cu frecvență la zi</i>	1	3	40	110	10	30	-----	ex

2. Descrierea disciplinei:**a) Locul si rolul disciplinei in contextul concepiei formarii specialistului :**

Cursul de *Victimologie* este chemat să le ofere studenților-masteranzi competențele necesare identificării entității fenomenului de victimizare, a cauzelor care stau la baza apariției lui și a consecințelor pe care el le provoacă. Parcurgând faza teoretică (care va include teme acoperind definirea conceptelor de *victimă* și *victimizare*, identificarea *tipologiilor victimale*, stabilirea *etiologiei fenomenului de victimizare* etc.), studenții vor avea posibilitatea să se antreneze în într-o serie de acțiuni cu caracter practic(dezbateri și testări docimologice asupra specificității procesului de victimizare, calcularea indicelui de vulnerabilitate victimală și a ratei de victimizare, rezolvare de probleme și exerciții etc.). La finele cursului, studenții vor trebui să probeze că au atins un anumit nivel de cunoaștere și înțelegere a entității fenomenului de victimizare și că, totodată, pot proiecta strategii și tehnici de securizare contra acestui fenomen.

b) Competențe dobândite:***Cunoaștere și înțelegere (cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei):***

- cunoașterea și conștiintizarea impactului pe care îl au cunostintele și competențele din domeniul victimologiei ;
- cunoașterea principiilor și paradigmelor care stau la baza formulării demersurilor de extracție victimologică ;
- cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor și conceptelor care explică etiologia fenomenului de victimizare ;
- cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor și conceptelor care explică consecințele fenomenului de victimizare ;
- cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor și conceptelor care explică particularitățile specifice ale diferitelor de victimizare ;
- cunoașterea și înțelegerea mecanismelor de elaborare a programelor de protecție individuală contra victimizării ;

- cunoașterea și înțelegerea mecanismelor de elaborare a programelor de protecție socială contra victimizării ;
- cunoașterea modalităților de intervenție pentru reducerea și combaterea blocajelor în elaborarea și aplicarea strategiilor de protecție contra victimizării.

Explicare și interpretare :

- explicarea și ilustrarea diferențelor existente între diferite tipuri de victime ;
- explicarea și ilustrarea diferențelor existente între diferite tipuri de teorii care explică apariția și evoluția procesului de victimizare;
- interpretarea și ilustrarea consecințelor nefaste ale procesului de victimizare ;
- explicarea avantajelor și dezavantajelor întâlnite în cazul strategiilor de protecție contra victimizării ;
- argumentarea ponderii pe care o are demersul victimologic în identificarea infractorilor sau/și profilaxia acțiunilor cu caracter infracțional.

Instrumental – aplicativ :

- aplicarea formulei de calculare a indicelui de vulnerabilitate victimală în cazul unor persoane sau grupuri concrete;
- aplicarea formulei de calculare a ratei de victimizare în cazul unor grupuri sau colectivități concrete;
- proiectarea strategiilor și tehnicilor de protecție individuală contra fenomenului de victimizare;
- proiectarea strategiilor și tehnicilor de protecție socială contra fenomenului de victimizare;
- promovarea campaniilor de informare asupra victimizării și consecințelor ei.

Atitudinale :

- manifestarea unei atitudini profesionale responsabile față de știința victimologică în calitatea acesteia de sursă informațională și instrument de intervenție ;
- conștientizare rolului pe care îl deține știința victimologică în identificarea infractorilor și diminuarea ratei de infracționalitate ;
- respectarea stricta a normelor deontologice în procesul de elaborare a demersurilor cu caracter victimologic și în cel de proiectare și aplicare a strategiilor de protecție contra victimizării.

c) Finalitati:

la nivel de cunoaștere și înțelegere, studenții vor trebui să demonstreze că pot :

- să determine obiectul de studiu al disciplinei, să cunoască ipostazele și accepțiunile demersului victimologic și, în mod special, dimensiunile psihologice și psihosociologice ale acestuia;
- să identifice metodele și tehnicile de cercetare în domeniu;
- să definească conceptele de bază ale victimologiei;
- să cunoască teoriile principale cu privire la victimă și victimizare;
- să cunoască specificul procesului de victimizare și fundamentele psihologice ale acestuia;

- să aibă cunoștințe despre particularitățile specifice ale procesului de victimizare și ale celui de autovictimizare;
- să cunoască caracteristicile psihologice ale diferitelor categorii de victime;
- să cunoască modalitățile de protecție contra victimizării;
- să cunoască dificultățile de natură psihologică sau/și psihosociologică care aduc prejudicii procesului de apărare contra victimizării.

La nivel de aplicare, studenții vor trebui să demonstreze că pot:

- explica resorturile psihologice și psihosociologice ale procesului de victimizare ;
- fundamenta etiologia, construcția și efectele procesului de victimizare;
- diagnostica nivelul de vulnerabilitate victimală în cazul unui individ sau al unui grup ;
- calcula rata de victimizare la nivelul unui grup sau al unei colectivități;
- proiecta strategii și tehnici de protecție contra victimizării.

La nivel de integrare, studenții vor trebui să demonstreze că pot:

- lua atitudine față de interpretările existente ale fenomenului de victimizare (de la teoriile clasice la cele contemporane);
- aborda problematica procesului de victimizare dintr-o perspectivă psihologică ;
- identifica profilul psihologic al diferitelor categorii de victime;
- identifica particularitățile specifice ale diferitelor acțiuni victimizatoare;
- elabora strategii și tehnici de protecție contra victimizării;
- promova campanii de opunere la victimizare .

4.Distribuirea modulara a cursului

N d/r	Unitatile tematice ale cursului	Prelegeri: 10		Seminar:30	
		Aud 10	li.dir 10	Aud 30	Lid 30
1	Tema plan(puncte reper,aplicatii practice p/u seminare)				
	<p>1. Introducere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunile de <i>victimă</i> și <i>victimologie</i> • Istoria apariției <i>victimologiei</i>.Primele studii științifice din domeniul <i>victimologiei</i> • Evoluția gândirii victimologice • Conceptele de <i>victimă activantă</i> și <i>receptivitate victimală</i> • <i>Rata victimizării</i>: semnificații, impact, calculație • <i>Indexul de vulnerabilitate victimală</i> și ponderea lui în prezicerea riscului de victimizare <p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea dosarului academic <i>Evoluția gândirii victimologice: etape, nume, descoperiri</i>;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „Apariția, semnificațiile și importanța conceptelor de <i>victimă activantă</i> și <i>receptivitate victimală</i>”;</p> <p>c) studii de caz cu referire la calcularea <i>ratei de victimizare</i> și a <i>indexului de vulnerabilitate</i>.</p>	2	2	4	4
	<p>2. Tipologia în victimologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tipologia în victimologie: principii, criterii, dificultăți. • Tipologiile victimale. Formula lui <i>A. Karmen</i> • Tipologiile victimale. Formulele lui <i>E. A. Fattah, L.L. Lamborn</i> și <i>S. F. Sheley</i> • Tipologiile victimale. Formula lui <i>H. von Hentig</i> • Tipologiile victimale. Formula lui <i>St. Schafer</i> • Rolul tipologiilor victimale în identificarea infractorilor și prevenirea acțiunilor cu caracter infracțional <p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea dosarului academic <i>Cele mai importante tipologii victimale</i>;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „<i>Diversitatea interpretărilor cu referire la tipologia victimală: de la formula lui A.Karmen la cea a lui St. Schafer</i>”;</p> <p>c) studii de caz asupra posibilităților de utilizare a tipologiilor victimale în identificarea infractorilor sau/și prevenirea acțiunilor cu caracter infracțional.</p>	2	2	4	4
	<p>3. Acțiunile de victimizare și particularitățile lor specifice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Victimizarea femeii 	2	2	8	8

	<ul style="list-style-type: none"> • Victimizarea copilului • Victimizarea persoanelor în vârstă <p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea tabelului academic comparativ „Victimizarea femeii, copilului și persoanelor în vârstă: cauze, forme și consecințe”;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „Acțiunile de victimizare în cazul femeilor, copiilor și persoanelor în vârstă: asemănări și deosebiri”;</p> <p>c) studii de caz asupra variabilității acțiunii de victimizare (axa femei – copii – persoane în vârstă) .</p>				
	<p>4. Autovictimizarea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autovictimizarea: aspect noționale și identificaționale. • Principalele categorii de suicid • Sentimentele suicidare și clasificarea lor • Etiologia acțiunii suicidare. Platforma psihiatrică • Etiologia acțiunii suicidare. Platforma sociologică a lui <i>E. Durkheim</i> • Etiologia acțiunii suicidare. Platforma trifactorială a lui <i>A. Henry și J. Short</i> • Etiologia acțiunii suicidare. Platforma integrării statutului a lui <i>J. Gibbs și W. Martin</i> • Etiologia acțiunii suicidare. Platforma înțelesurilor suicidare a lui <i>J. Douglas</i> • Teoria procesului suicidar a lui <i>J. Jacobs</i> <p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea dosarului academic „ Autovictimizarea: definiții,cauze, tipologii, consecințe”;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „Autovictimizarea, între rațional și irațional, voluntar și involuntar”;</p> <p>c) probleme și exerciții cu referire la posibilitățile de prevenire a acțiunilor cu caracter suicidar .</p>	2	2	6	6
	<p>5. Măsuri de protecție contra victimizării</p> <ul style="list-style-type: none"> • Protecția contra victimizării – o temă de actualitate • Măsurile de <i>protecție socială</i> contra victimizării • Măsurile de <i>autoprotecție</i> contra victimizării <p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea tabelului academic comparativ „Măsurile de protecție contra victimizării, între individual și social”;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „Protecția contra victimizării – responsabilități individuale și sociale”;</p> <p>c) studii de caz asupra tendințelor de ultimă oră în procesul de apărare contra victimizării.</p>	2	2	8	8

5. Bibliografie

- *Butoi T.* Victimologie. – București: Editura *Phobos*, 2009.
- *Butoi T.* Victimologie și psihologie victimală. – București: Editura *Penguin Book*, 2008.
- *Butoi T., Butoi I. – T.* Psihologie victimală din perspectiva cuplului penal *victimă – făptuitor* // *T. Butoi, I.-T. Butoi.* Psihologie judiciară. Tratat universitar. – Volumul I. - București: Editura Fundației *România de Mâine*, 2001. – P.101 – 138.
- *Gladchi Gh.* Victimologie criminologică: probleme teoretice, metodologice și aplicative. – Chișinău, 2005.
- *Hotca M.A.* Protecția victimelor. Elemente de victimologie. – București: Editura *C.H. Beck*, 2006.
- *Mitrofan N.* Victima și victimologia // *N. Mitrofan, V. Zdrenghea, T. Butoi.* Psihologie judiciară. – București: Casa de Editură și Presă *Șansa S.R.L.*, 1992. – P. 69 – 107.
- *Rusnac Sv.* Psihologia victimei și a martorului // *Sv. Rusnac.* Psihologia dreptului. – Chișinău: Editura *Arc*, 2000. – P. 212 – 230.
- *Tănăsescu I., Tănăsescu G., Tănăsescu C.* Criminologie (Agresologie. Victimologie. Detentologie). - București: Editura *All Beck*, 2003.
- *Voicu C., Ungureanu G.* Studii de criminologie și victimologie. – București: Editura *Pro Universitaria*, 2008.
- *Voinea M., Dumitrescu F.* Noțiuni de victimologie // *M. Voinea, F. Dumitrescu.* Psihosociologie judiciară. – București: Editura *Sylvi*, 1999. – P. 106 – 129.

* * *

*

- *Алексеев А.И., Васильев Ю.В., Смирнов Г.Г.* Как защитить себя от преступника. – Москва, 1990.
- *Белоус Т.А., Туляков В.А.* Доктрина безопасности. – Одесса: АО *Бахва*, 1995.
- *Квашиш В.Е.* Основы виктимологии. - Москва: Издательство *Прогресс*, 1999.
- *Полубинский В.И.* Криминальная виктимология. - Москва: Издательство ВНИИ МВД России, 2008.
- *Ривман Д.В.* Криминальная виктимология. – СПб: Издательский Дом *Питер*, 2000.
- *Туляков В.А.* Виктимология: социальные и криминологические проблемы. – Одесса: Издательство *Юридична литература*, 2000.

6. Lucrul individual dirijat

Timpul total (ore pe semestru) al activităților de studiu individual pretinse studentului					
<i>(completați cu zero activitățile care nu sunt cerute)</i>					
1.	<i>Descifrarea și studiul notițelor de curs</i>	4	8.	<i>Pregătire prezentări orale</i>	2
2.	<i>Studiu după manual, suport de curs</i>		9.	<i>Pregătire examinare finală</i>	2
3.	<i>Studierea bibliografiei minime indicate</i>	4	10.	<i>Consultații</i>	2
4.	<i>Documentare bibliografică suplimentară</i>	4	11.	<i>Documentare pe teren</i>	
5.	<i>Activitate specifică de pregătire (ore)</i>		12.	<i>Identificare – prelucrare surse electronice (web sit-uri)</i>	6
6.	<i>Prelucrare texte, realizare traduceri</i>	4	13.	<i>Activități specifice (elaborare dosare academice, schițe de proiect etc.)</i>	10
7.	<i>Pregătire lucrări de control</i>	2	14.	<i>Alte activități ...</i>	-
TOTAL ore studiu individual (pe semestru) =			40		

7.Evaluare:(forma,formula,exigente regulament,chestionar pentru proba evaluare finala, tematica tezelor de an)

Forma de evaluare-examen **oral** ; formula : $media\ evaluarii\ curente/0,6 + nota\ ex /0,4 = nota\ finala.$

Chestionar

pentu examenul la disciplina

Victimologie

[Ciclul II- Studii superioare de masterat, Specializarea: Psihologie judiciară]

Titularul cursului:
Mihail Șleahțișchi,
doctor în psihologie,
doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

- Noțiunile de *victimă* și *victimologie*.
- Istoria apariției *victimologiei*. Primele studii științifice din domeniul *victimologiei*.
- Evoluția gândirii *victimologice*: etape, nume, descoperiri.
- Conceptul de *victimă activantă*: apariție, semnificație, importanță.
- Conceptul de *receptivitate victimală*: apariție, semnificație, importanță.
- *Rata victimizării*: semnificații, impact, calculație.
- *Indexul de vulnerabilitate* și ponderea lui în prezicerea riscului de victimizare.
- Tipologia în *victimologie*: principii, criterii, dificultăți.
- Tipologiile *victimale*. Formula lui A. Karmen.
- Tipologiile *victimale*. Formulele lui E. A. Fattah, L.L. Lamborn și S. F. Sheley.
- Tipologiile *victimale*. Formula lui H. von Hentig.
- Tipologiile *victimale*. Formula lui St. Schafer.
- Victimizarea femeii: cauze, forme și consecințe.
- Victimizarea copilului: cauze, forme și consecințe.
- Victimizarea persoanelor în vârstă: cauze, forme și consecințe.
- Autovictimizarea: aspect noționale și identificationale.
- Principalele categorii de suicid.
- Sentimentele suicidare și clasificarea lor.
- Etiologia acțiunii suicidare. Platforma psihiatrică.
- Etiologia acțiunii suicidare. Platforma sociologică a lui E. Durkheim.
- Etiologia acțiunii suicidare. Platforma trifactorială a lui A. Henry și J. Short.
- Etiologia acțiunii suicidare. Platforma *integrării statutului* a lui J. Gibbs și W. Martin.
- Etiologia acțiunii suicidare. Platforma *înțeleșurilor suicidare* a lui J. Douglas.
- Teoria procesului suicidar a lui J. Jacobs.
- Măsurile de *protecție socială* contra victimizării.
- Măsurile de *autoprotecție* contra victimizării.
- Cunoașterea psihologiei victimei – un factor de primă importanță în depistarea infractorilor și prevenirea infracțiunilor.